

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

Objava na spletni strani

Številka: 38241-17/2006-22

Datum: 21.08.2006

Zadeva: Obvestilo o zaključku analize trga 17 »Nacionalni trg za mednarodno gostovanje v javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)«

Agencija za pošto in elektronske komunikacije (dalje: agencija) je na podlagi 21. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 43/04 in 86/04-ZVOP-1, dalje: ZEKom), dne 03.03.2006 pričela z analizo trga 17 »Nacionalni trg za mednarodno gostovanje v javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)«, določenega v 3. členu Splošnega akta o določitvi upoštevni trgov (Uradni list RS, št. 77/2004, dalje: Splošni akt) v skladu s Priporočilom Evropske komisije z dne 11. februarja 2003 o upoštevni trgih produktov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja v skladu z Direktivo 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta o skupnem ureditvenem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (UL L 114, 8.5.2003, dalje: Priporočilo). Kot geografski trg je bil določeno območje Republike Slovenije.

Agencija je analizirala stanje na upoštevni trgu s posebnim poudarkom na ugotavljanju obstoja učinkovite konkurence ter obstoja morebitnih operaterjev s pomembno tržno močjo. V zvezi s tem je dne 03.03.2006 pozvala vse fizične in pravne osebe, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oz. izvajajo elektronske komunikacijske storitve ter so vpisani v uradno evidenco agencije, da izpolnijo posredovane vprašalnike. Na podlagi prejetih odgovorov je agencija ugotovila, da storitev mednarodnega gostovanja v javnih mobilnih telefonskih omrežjih zagotavljajo trije operaterji: družba Mobitel d.d., Vilharjeva 23, Ljubljana, družba Simobil d.d., Šmartinska 134b, Ljubljana in družba Western Wireless International d.o.o., Brnčičeva 49, Ljubljana.

V fazi analize predmetnega trga je agencija ugotavljala, ali ima kateri od navedenih operaterjev na upoštevni trgu prevladujoč položaj, torej tak ekonomski vpliv, da mu omogoča znatno mero samostojnosti nasproti konkurentom (1. odstavek 19. člena ZEKom). Agencija je pomembno tržno moč na trgu presojala na podlagi naslednjih meril:

1. tržni delež operaterja na upoštevni trgu in spreminjanje njegovega tržnega deleža,
2. ovire za vstop na upoštevni trg in vpliv na potencialno konkurenco na tem trgu,
3. vpliv velikih uporabnikov na moč operaterja,
4. doseganje ekonomije obsega in ekonomij povezanosti,

5. kontrola nad infrastrukturo, ki se je ne da zlahka podvojiti in
6. tehnološke prednosti.

Na podlagi določb 21. in 124. člena ZEKom je agencija z rezultati analize seznanila Urad za varstvo konkurence in ga prosila za mnenje. Ta je v dopisu, št. 307-30/04-35 z dne 25.05.2006 posredoval pomisleke, glede morebitnega obstoja dveh ali več operaterjev s pomembno tržno moč, kar je agencija pri analizi trga upoštevala. Agencija je Uradu za varstvo konkurence ponovno posredovala dopolnjeno analizo, na katero pa slednji ni imel vsebinski pripomb (dopis UVK 307-30/04-37 z dne 03.07.2006).

Iz opravljene analize upoštevnega trga, ki jo je agencija opravila v sodelovanju z Uradom za varstvo konkurence je ugotovila, da **na trgu obstaja učinkovita konkurenca**. Agencija je v analizo vključila vse odhodne govorne klice, ki jih ustvarijo uporabniki tujih mobilnih operaterjev, ko gostujejo v omrežjih operaterjev mobilnih komunikacij v Sloveniji, ne glede na uporabljeno tehnologijo (GSM ali UMTS) ter podatkovne storitve SMS. Agencija je ugotovila, da sta operaterja glede tržnega deleža uravnotežena in dosejata na trgu mednarodnega gostovanja približno enak delež (delež po prometu; Simobil 50,28%, Mobitel 46,59% in delež po prihodkih Simobil 47,98% in Mobitel 49,40%). Agencija je v nadaljevanju presojala tržne deleže tudi z vidika dejstva, da je Simobil pogodbeno povezan z mobilno zvezo Vodafon in ga kapitalsko obvladuje Mobilkom iz Avstrije. Kljub upoštevanju zgolj prometa družbe Simobil z drugimi operaterji, povečanje tržnega deleža Mobitela še vedno ne daje pomembne tržne moči, saj se kljub takemu deležu ne more obnašati neodvisno od Simobila oziroma članov skupine Vodafone. Ne glede na Mobitelov tržni delež, namreč člani skupine Vodafone usmerjajo promet v Simobilovo omrežje, pri čemer se Mobitel za tak promet na trgu niti ne more potegovati. Simobilovo omrežje pa bi lahko v vsakem trenutku ponudilo tudi dodatno kapaciteto drugim operaterjem, ki bi v primeru podražitve prenehali usmerjati promet preko Mobitela.

Agencija ugotavlja, da so ovire za vstop na obravnavani upošteveni trg visoke¹, kar kaže na potencialno možnost obstoja operaterja oziroma operaterjev s pomembno tržno močjo, vendar navedeni kriteriji sam po sebi še ne more kazati na dejanski obstoj pomembne tržne moči.

Agencija je v postopku analize ugotavljala izravnalno kupno moč kupcev, kjer je ugotovila, da so štirje največji kupci storitve mednarodnega gostovanja družbe Simobil pogodbeno oziroma kapitalsko povezani v zvezo Vodafone, in s katerim se je promet Simobila v opazovanem obdobju povečal za 32,8%. Največji kupec storitve mednarodnega gostovanja Mobilkom Austria (kapitalsko obvladuje Simobil), ki v zadnjem obravnavanem obdobju predstavlja kar 19,1 % vseh prihodkov Simobila. Operaterji, ki niso povezani s skupino Vodafone Group pa večinoma uporabljajo storitev mednarodnega gostovanja družbe Mobitel. Agencija ne more zaključiti, da na trgu obstaja operater, ki se obnaša neodvisno od konkurentov, kupcev in potrošnikov. Za to ugotovitev je poleg vzajemnosti sporazumov o gostovanju in možnosti prednostnega usmerjanja, ključna vključenost Simobila v mednarodno združenje Vodafone Group, ki ga kot recipročno združenje kupcev in prodajalcev omejuje pri neodvisnem obnašanju na trgu oziroma njegovemu usklajenemu ravnanju z Mobitelom.

¹ Vstopne ovire so povezane z investicijami v izgradnjo lastnega omrežja, postavitve komutacijskih centrov, baznih postaj, pridobitvijo radijskih frekvenc in plačila zanje, prenosnih sistemov ter ustreznih medomrežnih povezav.

V nadaljevanju iz analize izhaja, da družba Mobitel ima prednost iz vidika ekonomije povezanosti in obsega, saj se v omrežju družbe Mobitel zaključuje največje število minut (>84 %, podatek iz analize upoštevne trga 16). Tržni delež na podlagi količine zaključenih minut pomeni dejansko zasedenost omrežja in s tem nižje stroške na enoto. Prednosti družbe Simobil pa so v sami pogodbeni povezanosti v evropsko in globalno mobilno omrežje, kar izboljšuje pogajalsko moč in možnost skupnega nastopa na globalnem trgu. Glede kriterija kontrole nad infrastrukturo, ki se je ne da zlahka podvojiti, je agencija mnenja, da ni zaznati posebne povezave med tehnologijama Mobitela (UMTS) in Simobila (EDGE) in uspehom katerega izmed operaterjev na trgu, zato tudi ta kriterij ne kaže na pomembno tržno moč. Mobitel ima s tehnologijo UMTS tehnološko prednost pred Simobilom, ki pa v času analize ni odločilno vplivalo na rezultat.

Agencija je v analizi tudi ugotavljala obstoj skupne pomembne tržne moči, ter ugotovila, da zaradi že opisane visoke stopnja izravnalne kupne moči kupcev iz drugih držav, možnosti popustov znotraj mednarodnih združenj, ki dela trg manj transparenten in onemogoča povračilne ukrepe, odsotnosti neformalnih povezav med operaterjema in tehnične možnosti usmerjanja prometa med operaterji, ni skupnega delovanja na trgu.

Agencija je v analizi zaključila, da na upoštevem trgu 17 »Nacionalni trg za mednarodno gostovanje v javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)«, na geografskem območju Republike Slovenije obstaja učinkovita konkurenca. Nobeden od operaterjev na trgu nima sam ali skupaj z drugimi položaja, enakovrednega prevladujočemu položaju, ki bi mu omogočal znatno mero samostojnosti nasproti konkurentom, uporabnikom in potrošnikom.

V skladu z določbami 95. člena ZEKom, ki agenciji nalaga, da pri oblikovanju politike na trgu elektronskih komunikacij pridobi in primerno upošteva mnenje zainteresirane javnosti, je bila analiza št. 38241-17/2006-13 dne 06.07.2006 objavljena na spletnih straneh agencije. V za to postavljenem roku 30 dni, agencija ni prejela nobene pripombe.

Agencija je z rezultati analize v skladu z določbami 125. člena ZEKom dne 07.07.2006 seznanila Evropsko komisijo. Komisija je z dopisom št. D/727786 z dne 13.07.2006 in s telefonsko konferenco z dne 17.07.2006 zahtevala dodatna pojasnila glede morebitnega skupnega delovanja na trgu 17 družbe Mobitel in Simobil. Agencija je komisiji posredovala zahtevane podatke, za kar je komisija dne 07.08.2006 posredovala obvestilo o opravljeni notifikaciji trga s pripombo, ki se nanaša na visoke cene mednarodnega gostovanja. Komisija je ob tem pripomnila, da je za reševanje teh težav 12.07.2006 že sprejela predlog Uredbe o gostovanju v javnih mobilnih omrežjih znotraj Evropske unije

Na podlagi navedenega je agencija zaključila, da med operaterji na upoštevem trgu 17 »Nacionalni trg za mednarodno gostovanje v javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« obstaja konkurenca. ZEKom določa, da agencija ne sme določiti nobenega operaterja za operaterja s pomembno tržno močjo, če na podlagi analize upoštevne trga ugotovi, da je trg dovolj konkurenčen.

Pripravil/a:
Darinka OŠLAK

Tomaž SIMONIČ
direktor

Priloge:
Vročiti: objaviti na spletni strani agencije